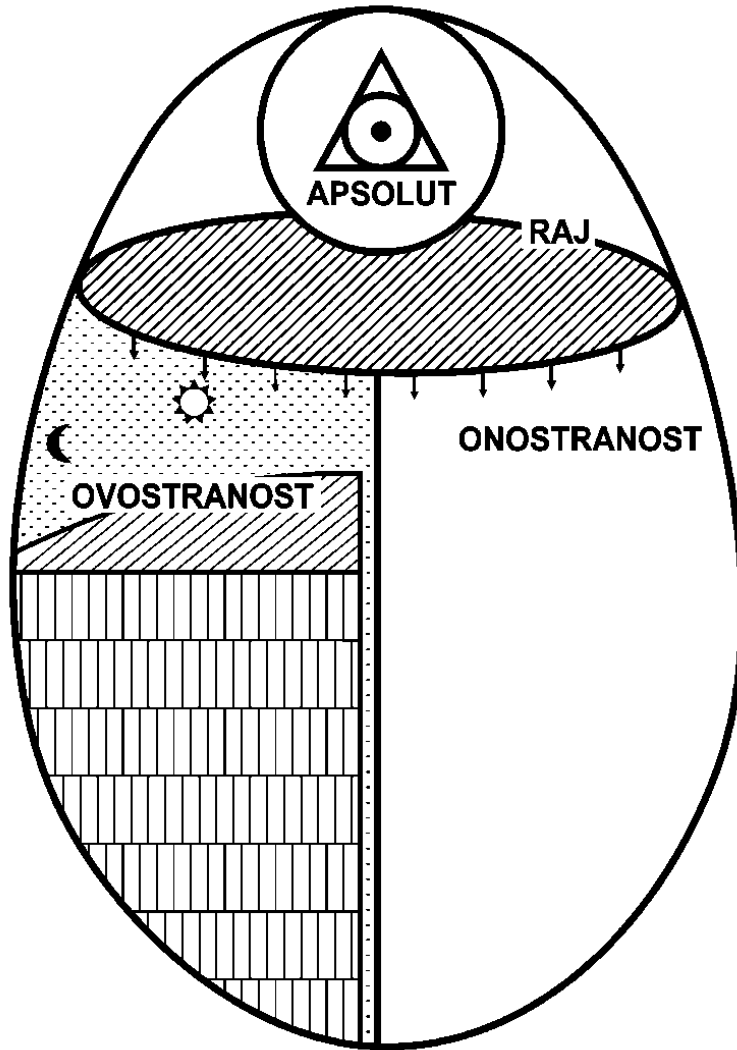

August

BESTEMELJNI BOG, ČOVJEK I SVIJET

CROATIA

_____Marijan *August* Rogina_____

BESTEMELJNI BOG, ČOVJEK I SVIJET

Autor:
Marijan August Rogina

Urednik:
Marijan August Rogina

Lektor i korektor:
Marito Mihovil Letica,
prof. fil. i relig. znanosti

1. objava e-izdanja

Zagreb, 1. I. 2018.

NAPOMENA: Ova knjiga ili bilo koji njen dio nije dopušteno
umnožavati bez autorova dopuštenja.

Marijan *August* Rogina

BESTEMELJNI BOG, ČOVJEK I SVIJET

I. e-izdanje
(dopunjeno III. tiskano izdanje)

ROGINA

Zagreb, 2018.

SADRŽAJ

Predgovor	11
Uvod i sažetak	13

I. DIO

SVEMIR, ŽIVOT I ČOVJEK

1. POVIJESNI RAZVOJ ZNANOSTI O SVEMIRU	21
Temelji moderne fizike	24
Kvantna teorija	27
Einsteinova teorija relativnosti	30
SPECIJALNA TEORIJA RELATIVNOSTI	32
OPĆA TEORIJA RELATIVNOSTI	34
Teorija determinističkog kaosa	37
Teorija struna	44
2. NASTANAK SVEMIRA I NJEGOV USTROJ	49
Teorija stalnog stanja	56
Teorija Velikog praska	58
Veliki objekti svemira	68
3. MIKROSVIJET I NJEGOVE STRUKTURE	79
Gradivni blokovi materije	81
ATOM – GRAĐA	81
Važne pojave u svemiru	89
4. POJAVA ŽIVOTA I ČOVJEKA	95
Buđenje života	97
Postanak i razvoj čovjeka	104
MISAO O EVOLUCIJI	105
MATERIJALNA KULTURA ČOVJEKA	118
KULTURNA PRILAGODBA ČOVJEKA	123

II. DIO

RELIGIJE SVIJETA I MUDROSLOVLJE

5. ISTOČNE RELIGIJE	127
Hinduizam	132
Budizam	140
Kineski oblici vjerovanja	147
Japanska vjerovanja	151
6. ŽIDOVSTVO I ISLAM	155
Židovstvo	155
Islam	168
7. KRŠĆANSTVO	183
KRŠĆANSTVO U STAROM VIJEKU	190
KRŠĆANSTVO U SREDNJEM VIJEKU	198
KRŠĆANSTVO U NOVOM VIJEKU	215
8. ISTOČNA MISAO O PRAPOČELU	235
INDIJSKA FILOZOFIJA	235
PERZIJSKA FILOZOFIJA	241
KINESKA FILOZOFIJA	242
JAPANSKA FILOZOFIJA	244
9. BOG U FILOZOFIJI ZAPADA	245
GRČKO-RIMSKA ANTIČKA FILOZOFIJA	245
SREDNJOVIJEKOVNA KRŠĆANSKA FILOZOFIJA	254
SREDNJOVIJEKOVNA ISLAMSKA FILOZOFIJA	258
NOVOVIJEKOVNA EUROPSKA MISAO O BOGU	260
SUVREMENA PROMIŠLJANJA O BOGU	272

III. DIO

TRI PARALELNA SVIJETA

10. SVEMIR I ČOVJEK – VRLO ZAGONETNE STVARNOSTI	283
Svemir – nedokučiva tajna	283
Život – zagonetniji od svemira	299
11. KRITIKA RELIGIJA I NEKIH FILOZOFSKIH MIŠLJENJA	313
Prosudba religija i njihovih odnosa	313
Kritika nekih filozofskih stavova	338
12. BOG STVORITELJ I SVJETOVI	347
Apsolut/Bog i Božje stvaranje	350
APSOLUT/BOG	350
BOŽJE STVORITELJSKA DJELA	358
Ovostranost	362
ČOVJEK – KRUNA OVOSTRANOSTI	367
Onostranost	377
Božje kraljevstvo ili raj	381
Čistilište	388
Pakao	391
13. JEDAN TROJEDINI BOG I KRŠĆANSTVO	399
Presveto Trojstvo – jedincat Bog	399
OTAC	407
SIN	412
DUH SVETI	426
Kršćanstvo	431
14. KATOLIČKA CRKVA	451
KATOLIČANSTVO – IZVORNA STRUJA KRŠĆANSTVA	451
MORAL	454
PRAŠTANJE	473
VJEČNI ŽIVOT ILI POTPUNO UNIŠTENJE	481
ZAVRŠNA RIJEČ	493
Pogovor	495
Literatura	497
Kratice	501
Pojmovi	502
O autoru	505

Predgovor

Nakon što sam 2015. godine objavio treće tiskano izdanje knjige *Bes temeljni Bog, čovjek i svijet*, sada objavljujem prvo e-izdanje. Ovo izdanje razlikuje se od prethodnog trećeg tiskanog izdanja, samo u sadržaju tri posljednja poglavlja, i to po dubljim teološkim izričajima. Struktura prvog izdanja iz 2011. bila je oblikovana u pet dijelova, a kod drugog i trećeg izdanja građa je raspoređena u tri dijela s preinačenim i nadopunjenim novim odlomcima i cjelinama. U ovom izdanju prvih jedanaest poglavlja iz III. tiskanog izdanja je ostalo nepromijenjeno, a posljednja tri poglavlja (12., 13. i 14.) su doručena i proširena. Nanovo su oblikovana i dopunjena novim odlomcima s dubljim teološkim objašnjenjima pojedinih područja katoličke vjere. Sadašnje prvo e-izdanje je temeljito sređeno, dotjerano i zaključeno. Vjerujem da sam se približio željenome cilju. Nemam više namjere proširiti sadržaj ove knjige, nego ga eventualno uskladiti s novim znanstvenim dosezima ili sugestijama čitatelja/ica.

Poštovani/a čitatelju/ice, građa ove knjige poprilično odstupa od uobičajenih literarnih ili znanstvenih djela. Ovo nije štivo za opuštanje, naprotiv, njegova namjera je pobuditi tvoju pozornost kako bi poslije pažljivog čitanja, pogotovo sadržaja trećeg dijela, mogao/la sebi odgovoriti na pitanje: Što slijedi poslije zadnjeg izdisaja? Nastojao sam sadržaj ovog djela učiniti razumljivim svakom čovjeku, koliko je to moguće. Dakle, osnovni cilj nastanka ovog djela je iznalaženje odgovora na prije postavljeno pitanje. Stoga, poštovani/a pokušaj razmišljati sebi i svojoj konačnoj sudbini – svatko od nas mora za sebe donijeti odgovor. Pokušaj preispitati svoje sadašnje stavove o životu i svoj svjetonazor. Ako je tvoj život do sada bio usmjeren samo na stjecanje materijalnih dobara, karijeru, ugone i slično, pokušaj razmišljati drukčije. Naš život u ovome svijetu kratkog je vijeka, darovan nam je i, dužni smo ga kao razumska i moralna bića osmisliti.

Poštovani/a čitatelju/ice, želim Ti se već na početku ispričati za to što Te oslovljavam s *Ti*. Nije to neka zabuna, nego osobni stav da se o važnim temama života i postojanja znatno lakše i iskrenije raspravlja u *Ja – Ti* komunikaciji. Zato svakog čitatelja/icu molim, ako mi se želi obratiti, neka to bude u *Ti* komunikaciji (posebno se o *Ja – Ti* komunikaciji govori na početku desetog poglavlja u odlomku 3/001).

Motiv za pisanje ovog djela proizlazi iz mog trajnog interesa za cjelokupnu zbilju. Vidljiva i nevidljiva stvarnost uzrok je nastanku brojnih pitanja na koja čovjek želi dati prihvatljive odgovore. Spomenut ću samo neka:

Mogu li prirodne znanosti pomoći čovjeku u spoznaji Boga? Mogu li se povezati znanost i Objava? Je li pitanje Boga isključivo stvar vjere? Što je i kakav je Bog? Ima li smisla danas govoriti o Bogu? Ima li čovjekov život nekog smisla? Što se zbiva nakon naše biološke smrti? Mnoga slična pitanja nadolaze čovjeku koji je svjestan svoje ograničenosti, i ne miri se sa sudbinom stihijskog života. Vjerujem da će osoba koja traži odgovore na svoja pitanja, u ovom djelu pronaći određene činjenice za oblikovanje odgovora u skladu sa svojim težnjama i potrebama.

Ova knjiga ne daje iscrpna tumačenja o postignućima raznih znanosti, nego izlaže okvirni prikaz o raznim znanstvenim dosezima kako bi se o njima moglo promišljati. Dakle, ovo djelo je pokušaj da se u kratkom presjeku prikažu znanstvena postignuća u spoznaji velikog i malog svijeta, o pojavi života i čovjeka, o nastanku kulture i vjere te o ljudskim domišljajima o prapočelu. Spisi filozofskih misli o Bogu, čovjeku i svijetu su nepregledni i, pojedinac ih ne može sve sam proučiti. Ali nije to neki nerješiv problem jer se originalne misli pojedinih mislilaca uvijek ističu kao nezaobilazne.

Dakle, ovim radom sam pokušao u vidu kratkog prikaza iznijeti najznačajnije domišljaje ljudskog uma o Stvoritelju i cjelokupnoj zbilji. Smatram, da današnja filozofska promišljanja ne mogu biti uvjerljiva ako se oslanjaju isključivo na um i postignuća raznih znanosti. Potrebno je uvažavati znanstvena postignuća, ali i nauk temeljnih spisa velikih religija, kao i osobno iskustvo o našoj stvarnosti. Mnoge znanstvene i povijesne činjenice govore u prilog postojanja vrlo mudrog Stvoritelja.

Poštovani/a čitatelju/ice, pred sobom imaš spis koji je otvoren činjenici da se brojne misli mogu bolje oblikovati i izreći. Zato Ti preporučujem da pri čitanju ove knjige imaš pri ruci olovku kako bi zabilježio/la određene misli ili tvrdnje na koje imaš primjedbe. Vjerujem da se neke stvari mogu bolje protumačiti ili objasniti. Stoga bi mi dobro došli tvoji prijedlozi i sugestije kako bih možda sljedeću nakladu ovog djela ispravio od eventualnih pogrješaka ili mojih zabluda. U kojoj mjeri su moja mišljenja i stavovi ispravni ili neispravni, pokušaj razborito prosuditi. Molio bih Te da me o svojim zapažanjima izvijestiš – to možeš učiniti preko elektroničke pošte ili pismom. Obje moje adrese nalaze se na kraju pogovora.

August

Uvod

Mnoga djela najčešće precizno obrađuju jednu određenu temu, a ovo djelo obrađuje razna znanstvena područja; stoga su brojne teme obrađene gotovo u sažetom obliku. Započinje temom o svemiru, a ne o Stvoritelju, kako stoji u naslovu, jer je realni svijet prvi u spoznaji. Mi prvo spoznajemo svijet, bića i pojave u njemu, a tek onda dolazimo do Stvoritelja cjelokupne zbilje. Knjiga je oblikovana u tri dijela, što je već spomenuto u predgovoru.

Prvi dio – prikazuje znanstvenu sliku svijeta, života i čovjeka. Obrađuje nastanak svemira i njegov razvoj sve do danas. Zatim se opisuju najvažnije pojedinosti iz mikrosvijeta. Zadnje poglavlje prvog dijela ove knjige iznosi antropološke teme – govori se o pojavi života i čovjeka na Zemlji.

Drugi dio – pruža pregled suvremenih religija i najvažnijih filozofskih misli kroz povijest. Započinje opisom istočnih religija i njihovih osnivača te nastavlja s pregledom zapadnih religija. Predzadnje poglavlje iznosi mišljenja istočnih naroda o prapočelu i cjelokupnoj stvarnosti. Zadnje poglavlje daje povijesni presjek filozofskih misli Zapada. Prve misli potječu iz 6. stoljeća prije Krista. Poslije Krista uočava se vidljiv utjecaj kršćanstva na ideje Boga u ljudskoj misli. Antičko pitanje prapočela dobiva svojevrsan odgovor u kršćanskoj filozofiji.

Treći dio – donosi izvorne misli autora ovog djela. Na početku se prosuđuje građa iz prva dva dijela ove knjige. Zatim se iznosi izvorno novo tumačenje Boga, čovjeka i svjetova, ali uz uvažavanje prirodnoznanstvenih postignuća i temeljnih spisa religija. Nadalje se izlažu filozofsko-teološke teme u svjetlu tumačenja iz prethodnih dijelova i poglavlja. Na nov način se tumači Presveto Trojstvo i neke kršćanske teme. Zatim se govori o kršćanskim vjeroispovijestima i dubljim teološkim izričajima katoličke vjere.

Ovdje želim posebno istaknuti, da sam u ovom djelu nastojao izbjeći kobnu pogrješku kakvu obično sadrže slični radovi koji obrađuju više znanstvenih područja. Radi se o tome da su autori takvih spisa redovito stručni samo u jednom znanstvenom području, a dopuštaju si istim autoritetom suditi u drugim znanstvenim područjima.

I. DIO
SVEMIR, ŽIVOT I ČOVJEK

1. POVIJESNI RAZVOJ ZNANOSTI O SVEMIRU

UKRATKO. Ovo poglavlje donosi kratki opis velikog i malog svijeta te znanstvene discipline koje se tim područjima bave. Na prijelazu 19./20. stoljeće postavljeni su temelji moderne fizike. U prvoj cjelini opisuju se postignuća fizičara u objašnjenju makrosvijeta i mikrosvijeta – srušena su milenijska shvaćanja o svemiru. Zatim se govori o kvantnoj teoriji koja obrađuje svijet sitnosti gdje se događaji odvijaju nepojmljivom brzinom. Početkom 20. stoljeća pojavljuje se teorija relativnosti, koja će promijeniti tradicijsku sliku o svemiru. U drugoj polovici 20. stoljeća pojavljuje se teorija determinističkog kaosa, koja se bavi zbivanjima opažajnog svijeta i teorija struna koja se bavi mikrosvijetom.

Općenito o svemiru

1/001 Svemir je sveukupna cjelina tvari i energije materijalno-prostorno-vremenskog svijeta. Najvećim dijelom sastoji se od hladnog i praznog prostora u kojem su raspoređene galaktike. Istraživanjem njegova ustroja bavi se astronomija (zvjezdokozmologija), koja se dalje grana na razne poddiscipline: astrofiziku, astrometriju, radioastronomiju... Prema *teoriji dinamičke evolucije*, prozване *teorijom Velikog praska*¹, koja je danas općeprihvaćena – procjenjuje se da svemir sadrži oko 2000 milijardi galaktika (tako predviđaju astronomske studije iz 2016. god.), od kojih svaka sadrži u prosjeku oko 100 milijardi zvijezda. Starost svemira utvrđena je na oko 13,8 milijardi godina. Postoji i suprotstavljena, sada već potisnuta, *teorija stalnog stanja* koja smatra da svemir postoji oduvijek i zauvijek.

---

¹ *Veliki prasak* – ispravnije je pisati velikim početnim slovom nego malim početnim slovom kako zastupa *Hrvatski pravopis* (IHJJ, 2013.). Dok *Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika* (ŠK, 2015.) donosi „Veliki prasak“ pisano velikim početnim slovom. Veliki prasak je ime jedinstvenog zbiljskog događaja iz kojeg se razvio svemir. To ime (što nije ispravno) pridjeva se i *teoriji dinamičke evolucije* koja tvrdi da je svemir nastao prije 13,8 milijardi godina u titanskoj ekspanziji koja je prozvana *Veliki prasak* (šire objašnjenje nalazi se u cjelini *Teorija Velikog praska*, str. 58).

2. NASTANAK SVEMIRA I NJEGOV USTROJ

UKRATKO. U ovom poglavlju iznosi se kratak prikaz nastanka svemira i njegov razvoj. Prvi trenutci postojanja svemira bili su strahovito burni – širio se "eksplozivno" nepojmljivom brzinom. Već u prvoj minuti svog postojanja svemir je imao veličinu jedne galaktike. U prve tri minute svemir je poprimio gigantske razmjere i oblikovalo se preko 98 % njegove građe. U daljnjem tekstu se iznose teorije o svemiru. Tijekom 20. stoljeća sukobljavale su se dvije teorije: *teorija stalnog stanja* i *teorija Velikog praska*. Teorija stalnog stanja zastupala je mišljenje da je svemir beskonačan, a teorija Velikog praska tvrdi da je svemir konačan. Na koncu 20. stoljeća teorija stalnog stanja je znanstveno potisnuta, a teorija Velikog praska je potvrđena kao jedina ispravna. Kraj poglavlja završava opisom velikih objekata svemira kao što su planeti, zvijezde, galaktike...

Kratak prikaz

1/073 Veliki kozmički sat počeo je kucati prije otprilike 13,8 milijardi godina. U jednom zasljepljujućem prasku, previše brzom i moćnom da bi ga se riječima moglo opisati, jedan singularitet² poprima gigantske razmjere. U početnom trenutku nastajanja svemir je imao nemjerljivo malu dimenziju, promjera znatno manjeg od veličine jednog elektrona (čija dimenzija iznosi oko 10^{-21} cm). Kad se svemir počeo širiti, nije ispunjavao neku prazninu ili ništa izvan sebe jer su prostor i vrijeme predodžbe unutar svemira. Kada je svemir bio star oko milijuntinke (10^{-6} s) sekunde "iskondenzirali" su se kvarkovi i antikvarkovi gotovo u potpuno istim količinama. Svaki sudar kvarka i antikvarka rezultirao je potpunim poništenjem i oslobađanjem fotona energije. Međutim simetrija nije bila potpuna pa je na svaki otprilike milijarditi par kvark-antikvark dolazio po jedan kvark više. Taj nerazmjer materije i antimaterije rezultirao je nastankom našeg svemira. U prvoj sekundi ustrojile su se sile koje upravljaju svemirom.

---

² *Singularitet* je nefizičko stanje neopisivo sitne točke nepoznatog sadržaja; fizika o njemu ne može ništa valjano reći; nalazi se izvan prostorno-vremenske dimenzije.

3. MIKROSVIJET I NJEGOVE STRUKTURE

UKRATKO. Ovo poglavlje opisuje mikrosvijet, atomske i subatomske strukture. Temelj materije nalazi se u mikrosvijetu. Atom se do otkrića *elektrona* (1897.) smatrao najsitnijom česticom tvari. Početkom 20. stoljeća otkriveni su dijelovi atoma: *proton* (1914.), *neutron* (1932.), *mezon* (1935.). Jezgru atoma čine protoni i neutroni oko koje se gibaju elektroni. Gotovo čitava masa atoma nalazi se u jezgri. Danas je znanstveno utvrđeno da su spomenuti dijelovi atoma građeni od još manjih čestica, kvarkova – iza kojih postoje još sitnije čestice. Na kraju poglavlja se govori o važnim pojavama u svemiru.

Općenito o materiji

1/147 Mikrosvijet kao pojam, s obzirom na materiju, odnosi se na stvari koje ne možemo opažati našim osjetilima. To je svijet sitnih čestica, potpuna suprotnost makrosvijetu čije objekte opažamo osjetilima. Mikrosvijet se u širem smislu odnosi na mikrostrukture, to jest na ujednačene strukture homogenih materijala veličinā od 1 do 100 mikrometara ($1\ \mu\text{m}$ je 10^{-6} m ili tisućiti dio milimetra) i na svijet atomā, česticā i antičesticā, koji je još mnogo sitniji od mikrostrukture. Temelj materije se nalazi u mikrosvijetu. Ona je objektivna iskustvena stvarnost i prostorno-vremenska pojavnost dostupna posredno preko mjernih uređaja.

1/148 Materija se pojavljuje u dva temeljna oblika: kao *tvar* koja izgrađuje tijela i ispunjava prostor te kao *energija* fizikalnih polja. Ova dva vida materije, tvar i energija, u subatomskom svijetu stalno prelaze jedan u drugi. Materija se ponekad poistovjećuje s materijalom, masom i tijelima. Masa je ustvari samo čvrsti oblik energije, a energija je rasplinuti oblik mase. Kod povećanja brzine tijela, njegova se masa povećava. Nikad se nijedno tijelo ne može ubrzati na brzinu svjetlosti, jer bi za to bila potrebna beskonačna energija koja bi opet vodila u beskonačnu masu. Masa i težina nisu jedno te isto; težina ovisi o sili gravitacije. Neka masa može poprimiti različite težine.

4. POJAVA ŽIVOTA I ČOVJEKA

UKRATKO. Sadržaj ovog poglavlja opisuje pojavnost života i čovjeka. Najprije se govori o uvjetima nastanka života. Naš Sunčev sustav ima fino ugođene sve parametre kako bi Zemlja mogla postati kolijevkom života. Život je veličanstvena stvarnost koja radikalno nadilazi neživu materiju. Dalje se govori o temeljnoj građi života. Nastanak živih bića uključuje apsolutnu nemogućnost slučajnosti. Zatim se obrađuje pojavnost i razvoj čovjeka. Brojni znanstvenici materijalističke orijentacije uglavnom zastupaju evolucijski postanak čovjeka. Poglavlje završava opisom čovjekove materijalne kulture i njegovu kulturnu prilagodbu.

Uvjeti za nastanak života

1/184 Nakon što se Zemlja oblikovala, njezina je rastaljena kora kroz desetke milijuna godina proizvodila goleme količine plinova koji su oblikovali praatmosferu. Ona je bila sto puta gušća od današnje – slična sadašnjoj atmosferi na Veneri. Praatmosfera se sastojala od vodika, amonijaka, metana, ugljičnog dioksida, vodene pare i drugih sastojaka; to je uglavnom bila "paklena" okolina. Postupnim hlađenjem Zemljine kore mijenjala se i atmosfera. Vodena para se kondenzirala u strašnim prolomima oblaka koji su oblikovali oceane. Tomu su pridonijeli i česti udari masivnih kometa sastavljenih od smjese smrznutih plinova, leda, prašine i raznih pratvari neophodnih za život. Tijekom stotina milijuna godina nastajali su spontano sve složeniji molekularni spojevi: aminokiseline i dijelovi nukleinskih kiselina. Do ove razine razvoja temeljne građe za život svi se znanstvenici uglavnom slažu, dok se o prvotnom impulsu nastanka života uvelike razilaze. Slučajni nastanak živih bića izgleda kao čarolija. Biokemičari se desetljećima trude stvoriti živu stanicu, ali bez uspjeha. Prijelaz iz nežive materije u živi organizam, zasigurno je nepremostiv ponor/jaz za čovjekovo shvaćanje i njegove mogućnosti.

II. DIO
RELIGIJE SVIJETA I
MUDROSLOVLJE

5. ISTOČNE RELIGIJE

UKRATKO. Ovo poglavlje započinje kratkim opisom religija i religioznosti. Religija se bavi nadnaravnim stvarnostima, ljudskim životom i konačnošću, a religioznost je subjektivni stav čovjeka prema nadnaravnoj zbilji. Prva cjelina ovog poglavlja donosi osnovne značajke *hinduizma*. Govori o njegovu nastanku i temeljima. Kastinski sustav je temelj hinduizma. Ova religija je orijentirana na mnogoboštvo/panteizam. Druga cjelina opisuje *budizam*, njegova osnivača i smjerove. Budizam je reformistički pokret u odnosu na hinduizam, iako s njime dijeli temeljna načela. To je agnostičko-ateistička religija bez boga i bogova – usmjerena je na život čovjeka u ovom svijetu. U sklopu budizma ukratko se opisuje *đinizam*, koji je sličan budizmu. Susljedna cjelina obrađuje kineske oblike vjerovanja koji su također orijentirani na ovaj svijet. Najstarija je *arhajska religija*, zatim slijedi *taoizam*, *konfucionizam* i *kineski budizam*. Zadnja cjelina ovog poglavlja donosi ukratko japanska vjerovanja. Originalno japansko vjerovanje je *šintoizam*, s kojim se isprepliće budizam preuzet iz Kine.

Općenito o religijama i religioznosti

2/001 *Religija* je riječ koja dolazi iz latinskog jezika i označuje nešto složeno/zamršeno, za razliku od konkretnih pojedinačnih religija (židovstva, kršćanstva, islama, hinduizama, budizama...) o kojima se može danima govoriti. Sâm pojam *religija* je čista apstrakcija, ali svatko dobro zna što se pod tim pojmom misli – dapače, to dobro znaju i ljudi koji nisu pristalice nijedne religije. Dakle, religija je višeslojna i sveobuhvatna pojava ljudskog duha. Ona je pokušaj uspostave odnosa između ograničenog bića/čovjeka i njemu pretpostavljenih nadnaravnih sila. O religiji govorimo kada imamo na umu nadnaravni svijet koji je u suprotnosti s ovostranošću. Religija je u pravilu dijalog ili razgovor ljudskog roda s Bogom ili bogovima. U središtu svake religije je pitanje o neshvatljivom Stvoritelju svijeta i čovjeka. Pretpostavka svake religije jest vjera u postojanje Stvoritelja cjelokupne zbilje, a uključuje sustav vjerovanja koji sadrži *nauk*, *moral* i *kult*.³

---

³ Usp. Staghun, Gerhard: *Kratka povijest svjetskih religija*, Mozaik Knjiga, Zagreb, 2004, str. 7.

6. ŽIDOVSTVO I ISLAM

(ZAPADNE RELIGIJE)

UKRATKO. Sadržaj ovog poglavlja ima dvije cjeline, a govori o dvjema monoteističkim religijama *židovstvu* i *islamu*. Početak poglavlja donosi kratak pregled povijesnog razvoja židovstva od njegova nastanka oko 1850. godine prije Krista pa sve do danas. Prava povijest Izraela počinje oslobađanjem iz egipatskog ropstva pod Mojsijevim vodstvom. Zatim se opisuje procvat i pad države Izrael te vjera židovskog naroda. Na kraju ove cjeline govori se o židovskoj mistici. Zadnja cjelina daje pregled islamske vjere kao najmlađe monoteističke religije. Počinje kratkim prikazom nastanka, razvoja i širenja islama. Muslimani drže da je Muhamed osnivač islama na temelju Božjih poruka. Sve poruke su sabrane u *Kur'anu* koji je sveta knjiga muslimana. Religija islam je prvenstveno vjera Arapa, ona je ujedinila sva zavađena arapska plemena u moćni narod.

7. KRŠĆANSTVO

(ZAPADNA RELIGIJA)

UKRATKO. Ovo poglavlje vrlo sažeto opisuje kršćanstvo od njegova nastanka prije 2000 godina do danas. Započinje kratkim povijesnim prikazom, a zatim se govori o njegovu osnivaču. Kršćanstvo, odnosno sveopću kršćansku Crkvu osnovao je Isus Krist, Sin Božji. Sadržaj ovog poglavlja podijeljen je u tri razdoblja: stari, srednji i novi vijek. U starom vijeku kršćanstvo je dobilo konačni oblik vjerskog izričaja te se raširilo po čitavom Rimskom Carstvu. To je najvažnije razdoblje Crkve, prožeto mučeništvom. Tada je uspostavljen kanon svetih spisa i oblikovana su temeljna vjerska načela. Srednji vijek započinje propašću Zapadnog Rimskog Carstva 476. godine. Crkva je propast zapadnog dijela Carstva prebrodila bez većih teškoća – vodili su je mudri poglavari. Crkva je sve do kasnog srednjeg vijeka bila pokretačka snaga u oblikovanju kršćanskog Zapada. U kasnom srednjem vijeku dolazi do opadanja morala, a Crkva doživljava razna zastranjenja zbog nedostojnih visokih službenika. Prelaskom srednjeg vijeka u novi vijek za Crkvu nastaje dramatično razdoblje – događa se reformacija i rascol. Početkom novog vijeka saziva se Tridentski sabor i počinje unutarcrkvena obnova. U 19. stoljeću sazvan je Prvi vatikanski sabor, a početkom druge polovice 20. stoljeća Drugi vatikanski sabor na kojemu su donijete korijenite promjene za život i poslanje Crkve. Ona danas ima veliki ugled i nezaobilazna je veličina suvremenog svijeta.

8. ISTOČNA MISAO O PRAPOČĚLU

UKRATKO. U ovom poglavlju se opisuju u kratkim crtama glavne misli istočnih naroda o *prapočělu*, iz kojeg proizlazi sve što na bilo koji način postoji. Započinje filozofskim mislima Indijaca (hinduizma) utemeljenih na Vedama. U početku nije bilo bitka ni nebitka, postojalo je samo *Jedno* koje se rodilo snagom svog žara. U ovoj religiji razvilo se više filozofskih sustava koji različito tumače cjelokupnu zbilju. Na hinduizam se naslanjaju budizam i đinizam te s njim dijele temeljna vjerska učenja. Budistički nauk ne bavi se bogovima nego nadvladavanjem patnje. Srž budističkog nauka temelji se na četiri plemenite istine, osmeročlanom putu za dokidanje patnje i dvanaest karika uvjetovanog postojanja. U budizmu se također razvilo više filozofskih sustava koji različito tumače stvarnost. Đinistički nauk je sličan budizmu, odnosi se na oslobađanje čovjeka od patnje. Na kraju poglavlja se iznose misli o prapočělu Perzijanaca, Kineza i Japanaca. Te su misli usmjerene uglavnom na ovaj svijet.

9. BOG U FILOZOFIJI ZAPADA

UKRATKO. Sadržaj ovog poglavlja sažeto iznosi filozofske misli Zapada. Prve filozofske misli javljaju se na obalama Sredozemnog mora u Grčkoj. Stari Jonjani prvi su počeli razmišljati o *onom prvom*. Najprije se iznose mišljenja filozofa koji su živjeli prije Sokrata. Potom se govori o klasičnom razdoblju grčke misli te o filozofiji nakon Aristotela pa sve do završetka starog vijeka. Dalje je riječ o europskoj srednjovjekovnoj kršćanskoj filozofiji. U sklopu srednjeg vijeka ukratko se govori o islamskoj filozofiji koja ima važnu ulogu u prenošenju drevne grčke misli za mislioce u Europi. Novovjekovna europska filozofija počinje Descartesom. Mnogo je velikih filozofskih imena u tom razdoblju. Na kraju ovog poglavlja govori se o suvremenim promišljanjima o Bogu. Riječ je o otvorenosti za Boga, Božjoj opstojnosti, spoznaji Boga, opravdanju Boga od zla u svijetu i drugo.

III. DIO

TRI PARALELNA SVIJETA

10. SVEMIR I ČOVJEK – VRLO ZAGONETNE STVARNOSTI

UKRATKO. Ovo poglavlje kritički procjenjuje građu iz prvog dijela knjige. Prisjetimo se: prvo poglavlje donosi povijesni tijek razmišljanja o svemiru, zatim govori o: kvantnoj teoriji, teoriji relativnosti, teoriji determinističkog kaosa i teoriji struna. Drugo poglavlje obrađuje teorije o svemiru: teoriju stalnog stanja i teoriju Velikog praska, a na kraju se govori o velikim objektima svemira. Treće poglavlje pruža pregled najvažnijih pojedinosti mikrosvijeta i njegovih struktura. Četvrto poglavlje bavi se nastankom života i čovjeka. Dok u ovom desetom poglavlju analiziraju se važne stvarnosti ovog svijeta. Prva cjelina ukazuje na jasnu činjenicu, svemir je za nas nedokučiva tajna. Nadalje se iznosi kritika materijalističkih stavova, zatim se govori o kaosu i samoorganizaciji svemira. Dalje je riječ o prirodnim zakonima, crnim jamama, singularitetu, materiji i duhu. Zadnja cjelina ovog poglavlja raspravlja o nastanku života i čovjeka. Čovjek je zapravo svršni uzrok nastanka svemira. Život i evolucija svoj temelj imaju u programu koji je Bog ugradio u materiju. Na kraju se govori o mozgu i religioznosti.

11. KRITIKA RELIGIJA I NEKIH FILOZOFSKIH MIŠLJENJA

UKRATKO. U ovom poglavlju se donosi prosudba religija i nekih filozofskih misli. Prisjetimo se: peto, šesto i sedmo poglavlje opisuje velike religije – peto istočne, a šesto i sedmo zapadne. Osmo poglavlje donosi glavne misli o prapočétlu mislilaca na Istoku, a deveto obrađuje mudroslovlje Zapada. U prvoj cjelini ovog poglavlja kritički se razmatraju velike religije i njihovi odnosi. Ukratko se prikazuje jedincatost Boga i mogućnost spoznaje njegove opstojnosti. Zatim je riječ o Božjoj objavi te o ljudskim pravima i slobodi. Židovi, kršćani i muslimani trebali bi se ponašati kao istinska braća, jer vjeruju u jednog te istog Boga. U odnosu na sve ostale religije kršćanstvo se uvelike razlikuje. Pri kraju ove cjeline riječ je o *Bibliji* i *Kur'anu*. Zadnja cjelina ovog poglavlja bavi se prosudbom nekih filozofskih učenja istočnih i zapadnih mislilaca te na kraju završava s prosudbom ateizma.

12. BOG STVORITELJ I SVJETOVI

UKRATKO. Ovo poglavlje raspravlja o Stvoritelju svega vidljivog i nevidljivog te o Božjem stvaranju. Početak ovog poglavlja donosi određena mišljenja o filozofiji i nekim područjima vjere. Slijedi cjelina o Bogu i Božjim stvoriteljskim djelima. Govori se o Božjoj biti i odnosu Boga sa znanošću. Posebno se obrađuje Božje stvaranje triju paralelnih svjetova koji su simbolično prikazani u liku jajeta. Cjelina o ovostranosti obrađuje razvojne faze našeg materijalnog svijeta s čovjekom na vrhu svega stvorenog. U cjelini o onostranosti obrađuju se pitanja o duhovnim bićima, dobrim i zlim. Zla duhovna bića su pali anđeli koji su odbili Božju poslušnost. Raj je treći Božji svijet kojeg je Bog nanovo oblikovao uskrsnućem Isusa Krista. To je savršeni svijet u kojem nema zla ni zlih bića. Predzadnja cjelina opisuje čistište, gdje se osobe s lakšim grijesima podvrgavaju čišćenju kazni za svoje grijehe kako bi postigli nužnu svetost za ulazak u raj. Na koncu se govori o paklu, gdje se uništavaju osuđena zla duhovna i ljudska bića.

Uvod

3/146 Danas, na početku trećeg tisućljeća smatram da, čista filozofija kao i čista teologija nemaju više što ponuditi suvremenom čovjeku. Mnogo su toga filozofi i teolozi kroz povijest osmislili, domislili i promašili. Čisto filozofiranje i teologiziranje u današnje vrijeme nema naročite svrhe. Stoga, početkom trećeg milenija primjerenije je govoriti o znanstvenom smjeru koji mudrosno povezuje filozofiju, teologiju, prirodoznanost i Objavu – taj smjer možemo nazvati *pravoumnost*. Osobu koja se bavi pravoumnošću zvat ćemo *pravoumnik*, a skup istina do kojih se dolazi pravoumnošću nazvat ćemo *pravoumlje*. Pravoumnik/ica može biti osoba koja ima popriličnog životnog iskustva i po mogućnosti dosta raznog znanja. Iznad svega treba biti čestita, objektivna i odlučna kako bi mogla iznijeti ono u što je uvjerena. Pravoumnik/ica ne može biti umišljena, bahata ili tašta osoba koja drži samo do svog mišljenja, te koja često mijenja svoje temeljno opredjeljenje prema interesu. Dakle, pravoumnik/ica treba biti osoba otvorenog duha, ponizna, iskrena, i zrela. Poželjno je da ima čvrsto oblikovanu cjelinu svog pogleda na svijet. Takva osoba će iskreno reći svoje mišljenje, jer je spremna promijeniti svoje mišljenje kada joj se dokaže da je pogriješila.

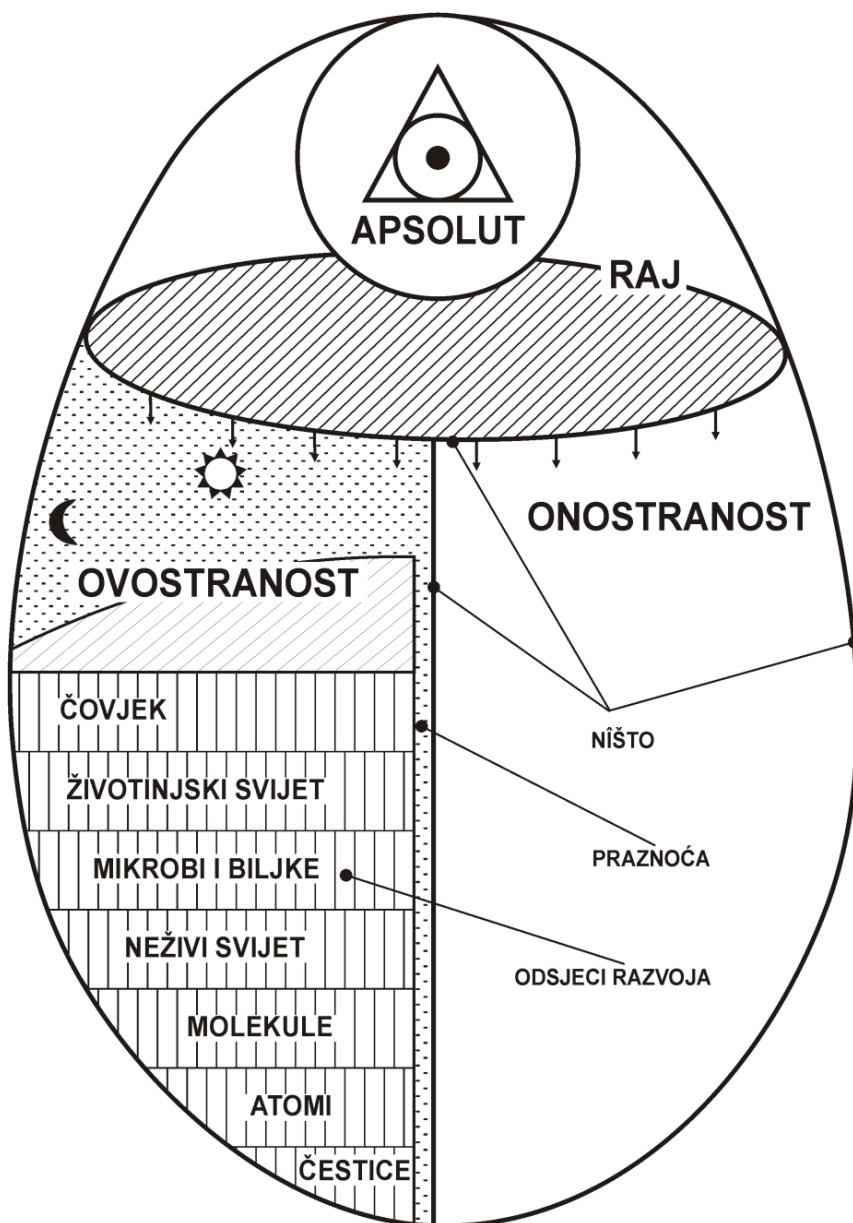
Apsolut/Bog i Božje stvaranje

APSOLUT/BOG

Tko ili što je Apsolut

3/152 Izraz *Apsolut* dolazi od latinske riječi *absolutum* i doslovno znači: odriješeno ili oslobođeno od svih uvjeta i ograničenja te predstavlja istoznačnicu za božanstva, za vječnu osnovu svemira i za ono što je savršeno u svim vlastitostima. U skolastičkoj filozofiji Apsolut je oznaka za Boga, a u idealističkoj filozofiji izraz za bît svega. Dijalektički materijalizam ga odbacuje, a priznaje samo materijalni svijet koji je u vječnom pokretu. Takvo mišljenje je potpuno pogrešno, danas je znanstveno dokazano da svemir nije vječan i nije u vječnom kretanju. U našem slučaju Apsolut znači: Bog, *Onaj koji jest, Stvoritelj, Pratemelj, Bestemeljni* itd. Stvoritelj svega što na bilo koji način postoji nema nikakvog izvanjskog temelja koji bi ga utemeljio. *Pismo* kaže: ... *osim mene Boga nema. [...] nek' se znade od istoka do zapada da izvan mene sve je ništavilo* (Iz 45,5–6). Dakle, on je bestemeljni temelj svega što postoji: ideja, načela, zakona, bića, svjetova... Njega nije nitko pozvao u postojanje, on je za nas neizreciv, sâm je po svojoj naravi u postojanju oduvijek i zauvijek kao *Onaj koji jest*.

3/153 Za Apsoluta nije prikladan naziv *nepokretni pokretač*, jer se može dvojako tumačiti: da ga nitko nije pokrenuo ili da je ukočen/pasivan. Bolje je za njega reći *nepokrenuti pokretač*, koji je djelatno pokretan u onome što je stvorio. Kada je Bog pozvao svjetove u postojanje, nije ostao kao ljubomorni tvrđica sâm u sebi i za sebe, nego se uprisutnio u stvorenim svjetovima po svojoj volji, kako je htio. Smatra se, da se Bogu ne može ništa dodati ni oduzeti. Prema takvu mišljenju Božja bît je nepromjenjiva. Kakva je Božja bît to mi ne možemo spoznati. Bog je po svojoj naravi u zbilji, a sve ostalo što bilo kako postoji, plod je njegove volje. Njemu se ne smiju stavljati nikakva ograničenja jer je on za nas nespoznatljiv. Naravno, mi možemo misliti da je Božja bît nepromjenjiva, ali to se ne može dokazati. Kako onda protumačiti nevidljivog Boga koji je postao vidljivi Bog? Je li došlo do promjene Božje biti poslije Isusova uskrsnuća, kao Sina Božjega koji ujedno i Sin Čovječji, to mi ne možemo znati. Jedino pouzdao o Bogu govori Objava. Naš ograničeni um ne može ništa sigurno tvrditi o Bogu.

Jajolik prikaz triju Božjih svjetova

3/175 Jajolik prikaz triju svjetova nije ideja nastala ishitreno, nego je plod dužeg promišljanja i nekog čudnog zbivanja. Prilikom jednog studijskog rada, nadaše mi misao da svoja razmišljanja o Božjim svjetovima prikazem nekako simbolično, kružno-kuglastim oblikom. Nisam još bio posve siguran postoje li dva ili tri Božja svijeta. Možemo biti sigurni, da je Bog po svojoj biti znatno bliži duhovnom svijetu nego našem materijalnom pa sam njegov simbol, istostranični trokut s krugom, stavio u duhovni svijet. Kada sam sve to nacrtao, sišao sam s drugog kata u prizemlje svoje radionice, gdje se nalazio fotokopirni aparat, da načinim nekoliko preslika. Međutim, kada sam počeo kopirati, taj kružni prikaz prvih nekoliko kopija, na moje iznenađenje bilo je izduženo u elipsasto-jajolikom obliku. Prvi tren sam pomislio, što sam i djelatnicima u radionici rekao: "Dečki, fotokopirni aparat se pokvario!" Kada sam nastavio dalje kopirati, odjednom je sve bilo normalno. Ovo mi se učinilo vrlo čudnim, kao da je neka "sila" htjela da svoj prvotni kružni oblik prikaza svjetova promijenim u elipsasto-jajolik. Naravno, jajolik oblik mi se odmah svidio, te sam ga bez daljnjeg promišljanja prihvatio. Kasnije, nakon temeljitog razmišljanja i filozofsko-teološkog istraživanja, usvojio sam jajolik prikaz triju svjetova.

3/176 Simbol Boga Stvoritelja, u obliku točke, kruga i istostraničnog trokuta, znači sljedeće: Krupna točka u sredini kruga predstavlja neizrecivu Božju bit koja je zajednička Ocu i Sinu i Duhu Svetomu i, koji su savršeno Jedno. Glavna vlastitost biti Božje je beskrajna ljubav/sebedarje između Oca i Sina i Duha Svetoga. Dakle, točka u sredini kruga i trokuta predstavlja Božju bit. Bog je Ljubav, on izvan sebe nema nikakvog središta ni uporišta. On je po svojoj naravi u sebi i po sebi kao *Onaj koji jest*, neizreciva i neshvatljiva Tajna. Njega je pogrješno nazivati puninom bitka na kojem bi mi sudjelovali, jer Božja zbiljnost beskrajno nadilazi bitak koji se pojavljuje kod njegova stvaranja. Božja je zbilja, u našem smislu poimanja, iznad *bitka* i *nebitka*. Stoga smatram da bi možda pojam *nadbitak* bio najprimjereniji za izricanje Božje zbilje. Nadalje, krug u trokutu predstavlja simbol savršenog jedinstva jednog trojedinog Boga. Trokut koji se preklapa s krugom predstavlja tri osobe Presvetog Trojstva (Oca i Sina i Duha Svetoga). Kombinacije pojedinih dijelova simbola nije primjereno tumačiti drukčije nego kako je ovdje izneseno. Točka, krug i trokut čine savršenu cjelinu. Doduše, točka i krug kod nekih istočnih vjerovanja predstavlja simbol u smislu sjedinjenja muške i ženske snage, a kod pogana Sunce. S kršćanskoga gledišta to također ne čini nikakvu poteškoću, već ukazuje na činjenicu da Bog nadilazi sve što bilo kako postoji, pa tako i spolove. Prema tome, simbol svevišnjega Boga, *točka-krug-trokut* predstavlja jasno i originalno savršenog, bestemeljnog, jedincatog trojedinog Boga. – 352 -

13. JEDAN TROJEDINI BOG I KRŠĆANSTVO

UKRATKO. Sadržaj ovog poglavlja donosi izvorno tumačenje jednog trojedinog Boga. Motiv Božjeg stvaranja je ljubav. Presveto Trojstvo je svemogući jedan jedini Bog, krajnje neshvatljiva Zbilja. Jedincati Bog samo se u ovom svijetu uprisutnio kao Otac i Sin i Duh Sveti. Nadalje se govori o utjelovljenju Božje Riječi. Da bi Bog postao pravi pravcati Čovjek, pojavljuje se kod Isusova začeca kao Otac, kod rođenja kao Sin i kod krštenja kao Duh Sveti. Posebno se opisuje potresna patnja, muka i smrt Isusa Krista. Presveto Trojstvo iskusilo je u ljudskoj osobi Isusa Krista neopisivu muku i smrt. U toj cjelini također se govori o Isusovu podrijetlu, njegovoj braći i Duhu Svetom. U cjelini *Kršćanstvo* najprije se govori o Božjoj objavi te o prorocima i apostolima. Zatim se ukazuje na neispravnost postojećih simbola vjere, a na kraju poglavlja se obrađuje tema o ekumenizmu.

14. KATOLIČKA CRKVA

UKRATKO. Ovo poglavlje obrađuje neka područja Katoličke Crkve. Najprije se govori o poslanju Crkve te o njenim službenicima koji trebaju biti čestite osobe. Dalje se govori o moralu a unutar njega o prijateljstvu i grijesima. Donosi se novo razmišljanje i tumačenje istočnoga grijeha, te se kritički prosuđuje sedam glavnih grijeha. Zatim slijedi cjelina o praštanju, gdje se izlaže u dvanaest koraka kako oprostiti onom tko nas neopravdano uvrijedi/povrijedi. Kraj poglavlja obrađuje završetak ljudskog života u ovom svijetu i o stvarima poslije smrti. Ovdje se govori o duši, o zbivanju prije i poslije biološke smrti, o besmrtnosti i o uskrsnuću tijela. Mi sami sebi dosuđujemo kakva će nam biti sudbina poslije biološke smrti.

KATOLIČANSTVO – IZVORNA STRUJA KRŠĆANSTVA

Uvod

3/360 U svakodnevnom govoru *Crkva* se kao pojam u jednini odnosi isključivo na Katoličku Crkvu, a imena svih drugih, odijeljenih kršćanskih crkava imaju dva ili više članova, naprimjer: Anglikanska Crkva, Srpska pravoslavna Crkva itd. U današnje vrijeme Crkva (Katolička Crkva) treba biti sveta i bez ljage. Ovo doba izričito traži da Kristova Zaručnica, Crkva, konačno postane sveta i neporočna, da bude za primjer svijetu u ljubavi, pravdi i moralu. Crkva je iznimno velika ustanova, stoga djeluje tromo, sporo i teško ide u korak s napretkom svijeta. Ako hoće biti "sol zemlje", ona treba ići ispred svjetskih zbivanja, a ne zaostajati i nalaziti se na periferiji događanja. U crkvenoj hijerarhiji ima mnogo kočničara napretka, koji ne bi smjeli biti u njenim redovima. Tu spadaju službenici koji nisu otvorenog duha nego ukočeno promatraju svijet u kojem žive. U tu skupinu spadaju također pojedini nedostojni svećenici koji gledaju samo svoje interese.

ZAVRŠNA RIJEČ

3/453 Problem našeg vremena je odsutnost Boga. Mnogi su ljudi usmjereni samo na ovaj svijet, probitak i ugone, a Bog ih uopće ne zanima. Profit, znanost i tehnologija nastoje potisnuti Boga iz svijeta, kako bi vjera u Boga potpuno nestala. To za posljedicu ima gubitak čovjekova dostojanstva. Današnji se čovjek našao u vrtlogu ubrzavajućih svjetskih zbivanja i ne osjeća potrebu uvažavati *Sveto pismo* i *kršćansku predaju*. Kao da smo izašli iz pustinje i sve počinje s nama. Nemamo osjećaja žive povezanosti sa svojim predcima i *predajom* koja nam ukazuje na istinske vrijednosti. *Predaju* bismo trebali s puno poštovanja prihvaćati ako želimo ostati čovječni. Bojimo se pogledati u budućnost. Nemamo pred očima one koji dolaze iza nas. Ponašamo se kao da sve s nama počinje i završava. Glavni cilj svih ljudi treba biti usmjeren na opće dobro, a ne samo na dobro bogatih i vladajućih struktura. Svi smo dužni promicati zajedništvo u različitosti i zauzimati se za dostojanstvo svakog čovjeka.

3/454 Ova knjiga obrađuje brojne teme gotovo u sažetom obliku. Teme su odabrane s ciljem da čovjeka potiču na razmišljanje o svom životu. Svjestan sam nemogućnosti iznalaženja zadovoljavajućih odgovora za svakoga na njegova pitanja. Čovjek u svojim prohtjevima i znatiželji uvijek iznova postavlja nova pitanja, gradi modele i rješenja za sebe i za zagonetnu zbilju. Nijedna teorija neće zadovoljiti sve ljude i odgovoriti do kraja na sva pitanja. Nikada nećemo uspjeti dokučiti nastanak svemira, pojavnost života, duhovnog svijeta i tajnu Stvoritelja svega što bilo kako postoji. Kod toga nam može pružiti neko utješno rješenje znanost, ali čisto znanje ne pobuđuje trajno zadovoljstvo i sreću. Čovjek je osjećajno i krhko biće u svemiru, kojemu smisao cjelokupnog života i postojanja može pružiti samo živi Krist Gospodin. On, koji je savršeno Jedno s Ocem Božjim i Duhom Svetim, vezan je s čovjekom neraskidivom vezom. Isus je jedina povijesna osoba koja daje nadu u život poslije smrti, on je Izvor života. On je čvrsti temelj svemu što na bilo koji način postoji. On je jedino ljudsko biće u svemiru u kojeg se čovjek može potpuno pouzdati. Ako se čvrsto držimo njega, možemo s mirnoćom susretati ovaj svijet i svoje konačno dovršenje.

3/455 Poštovani/a čitatelju/ice, došli smo do kraja razmišljanja o nama, o našem Stvoritelju i o cjelokupnoj zbilji. Bit će mi drago ako sam kod Tebe uspio pobuditi zanimanje da o svom životu i svom dovršenju u ovom svijetu počinješ više razmišljati. Nadam se, da u ovoj knjizi postoji građa koja će Ti pomoći da lakše iznađeš odgovore na svoja pitanja. Na Tebi je, poštovani/a, da se pokušaš u slobodno vrijeme na trenutak zaustaviti kod

sebe. Odmaknuvši se od uobičajenih navika i ritma života, samo se u tišini može ponirati dublje u našu nutrinu. U tišini i miru postavi sebi pitanje: Što će od mene biti poslije zadnjeg izdisaja? Samo u tišini i smirenosti, preko savjesti se može čuti glas Božji. Tako ćeš na kraju s lakoćom donijeti ispravnu odluku za dovršenje svog života u ovom svijetu.

A na kraju ove knjige, iz dubine srca, zahvaljujem svevišnjem Bogu, Kristu Gospodinu, za dar vjere, koju sam po milosti Duha Svetoga prihvatio. Bog svakom čovjeku nudi besplatno dar vjere, ali mnogi zbog svoje umišljenosti tu ponudu ne prepoznaju ili je ne prihvaćaju. Vjera je nezasluzeni dar, nitko ne može svojim trudom postići vjeru i spasenje. Prava vjera čovjeku pruža smisao života, radost i mir koji svijet ne može dati. Nadalje, zahvaljujem svevišnjem Bogu za poticaj i usmjerenje pri radu ovog djela. S ovim izdanjem, mislim da sam se približio željenome cilju. Nadam se da sam uz Božju pomoć obradio brojne zahtjevne teme, koliko mi je to bilo moguće. Također, molim Krista Gospodina, koji je s Ocem i Duhom Svetim Jedno, da mi oprostí za sve ono što u sadržaju ove knjige nije po Njegovoj volji. No, sve što sam učinio, iz uvjerenja je, po čistoj savjesti i u dobroj namjeri. Ali ipak držim da postoje stvari koje nisu potpuno u skladu s Božjom objavom i naukom Crkve. I da ne duljim, završit ću riječima svetog apostola Tome: ... *Gospodin moj i Bog moj* (Iv 20,28) oprostí mi sve što sam zgriješio, budi mi blizu, bez Tebe sam nitko i ništa.

I za sam kraj, citirat ću predivne stihove dirljive pjesme *Hoću li i ja u raj*, poznatog franjevačkog teologa oca Bonaventure Dude:

Hoću li, Gospode, i ja u raj?
Želim, al' sve se bojim.
Jer tamo će biti slava i sjaj,
A ja na niskom stojim!

Već ako imaš gdjekoji kutić,
I to je mnogo za me.
Stisnut ću tamo se, suhi k'o prutić,
Usko je moje rame.

Nikome neću praviti sjene,
Bez buke bi to bilo.
Gospode, ne zaboravi mene,
Ako to ti je milo.

Ako Ti nije milo prisuće
Takova odrpanca,
Pusti, da bar na vratima kuće
Čekam kog Tvojeg znanca.

Da ga zamolim, da se za me moli.
Ako se i to ne da,
Ja ću svejedno čekati doli,
Već i poradi reda!

Pa kada uđu, kojim je dato,
I mjesta biti neće:
Nebo je malo, al' ništa zato...
Srce je Tvoje veće...

Hvaljen Isus i Marija!

Pogovor

Ovo djelo obrađuje brojne teme svrstane u četrnaest poglavlja. Započinje temama iz opažajnog svijeta te se prelazi na duhovnu stvarnost i, završava s nadnaravnim stvarima. Prvih jedanaest poglavlja obrađuje teme koje su na neki način priprava za bolje razumijevanje sadržaja posljednja tri poglavlja. Dakle, sve teme o kojima je riječ u ovoj knjizi, međusobno su povezane. Stoga, da bi se o njima moglo raspravljati, nužno je trebalo uspostaviti neki smisleni sustav svega što na bilo koji način postoji. Pokušao sam iznaći logičan model svjetova utemeljen na znanosti i Objavi, jer oboje je od Gospodina. Uvjeran sam, da bi bez poticaja "odozgo" to bilo teško izvesti, što ne znači da je ovaj model potpuno ispravan. Svjestan sam nemogućnosti ljudskog bića svojim umovanjem dosegnuti apsolutnu Istinu. No ipak, nadam se, da se izneseni model može razumjeti i da će ga netko pokušati još bolje oblikovati. Čovjeku često, promišljajući o teškim pitanjima, iznenada sinu misli o kojima ne bi mogao ni sanjati. Uvjeran sam, da radikalno nove misli koje nadodu čovjeku, nisu materijalni proizvod fizikalno-kemijskih procesa u mozgu, nego mozak je potaknut na takvo djelovanje od duhovnog elementa koji stoji mnogo dublje iza moždanih stanica. Poštovani materijalisti/ateisti će reći: sve je to samo plod slučajnosti, a ne nekog duhovnog poticaja koji stoji iza neurona. Ovakvo mišljenje zdravorazumski nije prihvatljivo – zato ćemo postaviti umjesno pitanje: Jesu li neposredne zamjedbe, koje čovjeku dolaze u vidu rješenja za razna teška pitanja, slučajni plod nežive materije? Za odgovor je dovoljno spomenuti brojne pozitivne duhovne čine egzorcista ili predviđanja vidovnjaka/inja u koja se svatko može uvjeriti (nećemo ovdje govoriti o moćima pomoću kojih oni to čine). Ako bi sve to bio plod slučajnosti, tada nužno slijedi zaključak: neživa materija ima duhovne sposobnosti. No, čovjeku zdrave pameti takvo što je vrlo teško prihvatiti.

Nadalje, ovo djelo je rezultat rada i truda kroz brojne godine, uz oslonac na Krista Gospodina. Svjestan sam, da sâm po sebi to nikako ne bih mogao izvesti. Naime, nije riječ samo o Božjoj duhovnoj pomoći i usmjerenju, nego i o cjelokupnom životu. Čovjek koji se oslanja na Gospodina i s njim iskreno surađuje (uz nemalo kušnji), postiže ozračje mira i zadovoljstva kako bi se mogao potpuno posvetiti djelu koje je naumio uraditi. Kod mene je na djelu jak motiv i uvjerenje da se uz Božju pomoć mogu iznaći prihvatljivi odgovori na mnoga teška pitanja. Ali, uvijek treba imati na pameti, da ne možemo odgovoriti na sva moguća pitanja koja nam se nameću, jer smo ograničena bića. Mnoga životna pitanja čovjeku stalno nadolaze i, koliko

god ih se potiskivalo, ona se uvijek iznova vraćaju tražeći osobno stajalište/odgovor. Da bi se moglo promišljati o cjelokupnoj zbilji, potrebno se izdići iznad materijalnih stvari. Na taj način, čovjek se oslobađa vlastitog subjektivizma te, objektivnije može promatrati sve što bilo kako postoji.

Nastojao sam, da sadržaj ovog djela čini zaokruženu cjelinu; sigurno bi se još štošta moglo dodati, jer su pitanja koja nam se nameću, nepresušna. Mnogo je toga na što se nikad neće moći odgovoriti, ali postoje brojna pitanja na koja možemo dati prihvatljive odgovore. Stoga Te poštovani/a čitatelju/ice molim, da me izvijestiš što bi trebalo objasniti ili ispraviti u sadržaju ove knjige. Bit će mi drago, da mi predočiš svoja stajališta i svoje zamjedbe, a osobito da me obavijestiš o mojim propustima ili zabrudama.

Ovo djelo, pisano je s ciljem da svatko tko ga pažljivo pročita, pokuša preispitati svoj svjetonazor. Na taj način, vjernici će pronaći podosta građe za učvršćivanje svoje vjere, a nadam se, da će oni koji nisu vjernici pokušati preispitati svoje temeljno opredjeljenje. Smatram da će svatko biti bolje učvršćen u svom uvjerenju. Osobe koje nisu vjernici Stvoritelj će potaknuti da preispitaju svoje stajalište. Bog nas je stvorio slobodne i svaki čovjek ima pravo na svoje uvjerenje. Ali također, pozvan je da svoje uvjerenje promijeni, ako uviđa da mu ono ne daje pravi smisao života. U ovom svijetu sve je promjenjivo, ništa nije trajno. Svi mi tijekom života mijenjamo svoja mišljenja o mnogim stvarima. Ali, što se čovjek više bliži svome kraju, više mu se nameću pitanja smisla života, na koja je dužan sâm sebi odgovoriti, ako nije ravnodušan prema svojoj konačnoj sudbini. Smisao života je temeljno čovjekovo pitanje, na koje ovaj svijet ne može dati odgovor.

Na koncu, poštovani/a, u prilogu su adrese na koje mi se možeš javiti. Ali Te molim, pismo/e-poruka neka sadrži najosnovnije podatke o Tebi: ime, telefon ili e-adresu na koju Ti se mogu javiti u slučaju pojašnjenja određenih misli iznesenih u sadržaju ove knjige. Na taj način bih mogao, naravno, ako mi dopustiš, da u podtekstu napišem Tvoje ime kao nositelja određenog mišljenja, koje bi se moglo naći u sljedećoj nakladi.

ADRESE: • pošt. adresa: ROGINA, Samoborska c. 124, 10 090 ZAGREB

• web-stranica: www.august.hr

• e-adresa: info@august.hr

O autoru

MARIJAN AUGUST ROGINA, sada je već vremešan čovjek, prošlo je podosta godina otkada se rodio. Građansko mu je ime Marijan, a August je dobio na krštenju, prezime Rogina. Ovaj svijet ugledao je jednog lijepog nedjeljnog jutra, mjesec dana prije početka Drugog svjetskog rata, točnije 30. VII. 1939. To se dogodilo u Poljanici Bistranskoj (naselje na sjeverozapadnim obroncima Medvednice). Najranije djetinjstvo proživio je u ozračju ratnog vihora. Sreća za njega bila je to što se njegov dom nalazio u zavjetrini Zagrebačke gore, a ratne strahote su se događale podalje od njegova sela. Godine 1946. krenuo je u osnovnu školu, a od 1954. do 1971. postigao sljedeća zvanja: automehaničar, profesionalni vozač cestovnih motornih vozila, strojarski tehničar i strojarski inženjer. Bio je zaposlen u nekoliko tvrtki; prvo kao automehaničar, zatim kao profesionalni vozač, nakon toga kao poslovođa i šef pogona strojne obrade, a prije mirovine bio je direktor. Po odlasku u mirovinu, godine 1996. upisuje studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a 2002. studij filozofije i religijskih znanosti na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove. Studijem na KBF-u postigao je zvanje teologa, a godine 2008. na FFDI diplomirao je filozofiju i religijske znanosti. Manje-više svoju je izobrazbu stjecao uz rad. Nemirnog je duha i trajno zainteresiran za nove spoznaje. Ni u jednom razdoblju svog života nije lagodno živio, uvijek radi i bez aktivnosti teško može zamisliti život.

Marijan August Rogina, kao duhovno-materijalno biće, vjeruje da je znatno više od obične hrpe nežive materije jer je, sebesvjesno i jedincato biće u čitavom svemiru. Odlučno odbacuje svaku pomisao da bi život bio plod čiste slučajnosti. Zakon ovog svijeta, uzrok-posljedica je, neoboriv i nepovrjediv. Siguran je da nije u postojanju voljom materije, nego po volji *Onoga koji jest* oduvijek i zauvijek. Uvjeren je da čovjek sâm po sebi bez poticaja "odozgo", teško može nešto vrijedno učiniti. Isus kaže: ... *Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa* (Iv 15,5). Vjeruje da će po bezgraničnom milosrđu Krista Gospodina, iako grješan čovjek, postići svoje pravo dovršenje u ovom svijetu. Također se nada, da će poslije zadnjeg izdisaja postići potpunu sreću u procvatu vječnog života i, da će u radosti svekolike djece Božje kroz svu vječnost iskazivati slavu i čast našem dragom Bogu.